

RUTA DELS PICAPEDRERS. LA PEDRERA.

1

3

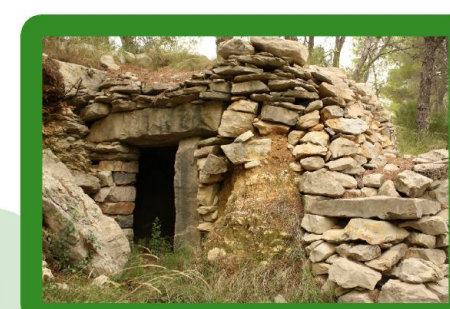
5

2

4

6

HISTÒRIA

La Pedrera (Fig.1) ha estat un dels llocs del terme que, durant dècades, ha sigut lloc d'extracció de pedra calcària blava utilitzada per a la construcció i embelliment de les cases i dels edificis de Xeresa i de la comarca. Aquest treball li'l deguem pròpiament a una família en concret, la dels Miralles, que arribaren a Xeresa des d'Alcoi a mitjan segle XIX, tal vegada per buscar la feina que no trobaven al seu lloc d'origen. Aquesta família estigué formada pel matrimoni Rafael Miralles Chisbert (deformació de Gisbert) i Rafaela Sempere, i pels seus fills Rafael i Santiago. Gràcies a l'anàlisi de la documentació de les Quintes sabem que l'arribada de la família a Xeresa es produí cap el 1853, quan el seu segon fill, Santiago, rondaria els 2-3 anys d'edat. Inmediatament s'instal·laren a l'actual carrer Miguel Vivó nº5, casa que amb el temps ennobliren i reformaren amb tota una sèrie de característiques com el sòcol i portal de carreus, i les reixes i balconada d'època. Ambdós fills, Rafael i Santiago, ajudaren el seu pare en les tasques d'extracció de pedra en aquesta partida, que agafaria per sempre el nom de Pedrera. Sabem, per les fonts orals, que el primogènit, Rafael, morí sense descendència mentre treballava a la Pedrera, quan un bloc de pedra s'encreuà en el seu camí i l'aixafà. Mentrestant, Santiago es casà a la dècada de 1870 amb Vicenta Maria Peiró Camallonga, amb la qual tingué una bona prole de sis fills (Santiago, Rafaela, Rafael, Vicenta Maria, Maria Dolores i Fernando) dels quals només Santiago i Rafael es dedicaren a l'ofici que exercia son pare, doncs Fernando es convertí en clergue, mentre que les dones era impossible que es dedicaren a la tasca dura de picapedrer.

PROCÉS D'EXTRACCIÓ I TRANSPORT

El terreny es caracteritza per presentar una superposició de capes o vetes calcàries (Fig.2) entre les quals es disposa un estrat de terra mesclat amb pedres. En un primer moment es llevava, mitjançant pics, catalanes, cabassos i carretons, la capa superior de terra per poder visualitzar la veta que recorre tota la muntanya. Sobre la superfície rocosa que s'havia quedat a l'aire lliure es marcaven ara les modulacions de les diverses peces que s'havien d'extraure. Aquest procés es realitzava amb un llençat sobre la roca que servia per incrustar les cunyes de ferro amb les quals realitzarien les incisions que ajudarien a partir els blocs de pedra. A Continuació es netejaven les cares del bloc a desmantellar, baixant en profunditat, fins arribar a l'estrat de terra i pedres que es situava per baix de la veta. Aquest estrat es buidava i la veta quedava a l'aire i, gràcies a les incisions realitzades amb les cunyes, la pedra es despenya de la veta. Ajudant-se del perpal o vara de ferro el bloc es desplaçava fins a una zona propera per tal de donar-li la forma adequada, ja siga rectangular (carreu;Fig.3) o semicircular (protector de brancal;Fig.4).

A l'hora de transportar el material fins el lloc de construcció s'utilitzaven carros que presentaven unes rodes de grans dimensions folrades amb anells de ferro i que eren arrossegats per bous o per cavalls. Els blocs eren col·locats sobre els carros situant aquests a una cota inferior o igual a la que es trobaven els carreus, transportant-los fins els carros amb l'ajuda de rolets.

Pel que fa a l'àmbit urbà, les pedres treballades s'empraven per a realitzar sòcols, portals, brancals i cantoneres de les cases, a més d'elements domèstics com picons o morters i canterers. Destacables són algunes de les vivendes de la localitat de Xeresa, sobretot als carrers Les Danses i Alcodar, així com el mercat municipal de Sueca, bastit amb carreus de la pedrera de Xeresa. Respecte a l'àmbit rural, els productes resultants de treballar la pedra servien per a poder bastir marges en els horts, construir casetes rurals de refugi contra els agents meteorològics (Figs.5,6 i 7), basses, així com els marges de les aigueres que conformen hui en dia els camins d'accés a la zona de la Pedrera.

7